

7.3 Røyking

Stig Wergeland og Randi Haugstad

Røyking er en risikofaktor for MS. Årsaken til den økte risikoen for MS og for MS-sykdomsforverring ved røyking er ikke sikker– men det kan mulig forklares ved at immunsystemet påvirkes i uheldig retning av røyking hos mennesker med en genetisk disposisjon for MS. Røyking kan også gjøre mennesker mer mottakelige for virusinfeksjoner, som muligens kan påvirke risiko for MS og den videre sykdomsutvikling. Røykere har om lag 1.5 ganger så høy sannsynlighet for å få MS sammenlignet med ikke-røykere [1,2]. Røykere med klinisk isolert syndrom har større risiko for konversjon til sikker MS, funksjonstap, og kognitiv svikt sammenlignet med ikke-røykere [3-5]. Røyking er også forbundet med 2.5 ganger økt sannsynlighet for overgang fra attackvis MS til progressiv MS, og med økt MS- sykdomsaktivitet ved MR-undersøkelser [6]. Det er studier som indikerer at røyking forsterker effekten av to andre risikofaktorer for MS, Epstein-Barr virus (EBV)-infeksjon (kysseysyke) og de genetiske genkombinasjonene (haplotypene) HLA DR1 og –A2 [7]. Nyere forskning viser også at depresjon og migrene forekommer oftere hos mennesker med MS som røyker, enn hos ikke-røykere, og at røyking virker inn på generelle gangfunksjon ved at en kan få kortere gangdistanse enn ikke-røykere [8,9].

Røyking er en av få modifiserbare risikofaktorer for MS og for et mer alvorlig sykdomsforløp. Det er derfor god grunn til å oppfordre pasienter med MS og klinisk isolert syndrom til røykeslutt. Råd og veiledning ved røykeslutt kan en få hos sin fastlege.

Referanser

1. Hernan MA, Olek MJ, Ascherio A. Cigarette smoking and incidence of multiple sclerosis. *Am J Epidemiol.* 2001 154: 69-74.
2. Riise T, Nortvedt MW, Ascherio A. Smoking is a risk factor for multiple sclerosis. *Neurology.* 2003 61: 1122-1124.
3. van der Vuurst de Vries, R.M., Mescheriakova, J.Y., Runia, T.F. et al. Smoking at time of CIS increases the risk of clinically definite multiple sclerosis *J Neurol* (2018) 265: 1010.
4. Otero, S. et al. ECTRIMS Online Library. Otero S. Predicting the course of CIS patients adding modifiable environmental factors such as smoking and vitamin D. Oct 11, 2018; 231919

5. Cortese, M et al.ECTRIMS Online Library. Vitamin D, smoking, EBV and long-term cognitive performance among CIS patients: 11-year follow-up of BENEFIT. Oct 12, 2018; 232074
6. Healy BC, Ali EN, Guttmann CR, et al. Smoking and disease progression in multiple sclerosis. Arch Neurol. 2009 66: 858-864.
7. Sundstrom P, Nystrom L. Smoking worsens the prognosis in multiple sclerosis. Mult Scler. 2008 14: 1031-1035.
8. Newland P, Flick L, Salter A, Dixon D, Jensen M-P :The link between smoking status and co-morbid conditions in individuals with multiple sclerosis (MS) Disability and Health Journal 10 (2017) 587-591.
9. Aktan R, Ozalevli S, Ozakbas S: Effects of cigarette smoking on respiratory problems and functional levels in multiple sclerosis patients. Mult Scler Relat Disord. 2018 Oct;25:271-275.